

Dīķis vai ezers ir lielākais infekcijas perēklis

Ar putnu gripu saistītie ierobežojumi pagaidām noteikti līdz mēneša beigām

Pagājušajā nedēļā Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) līdz maija beigām pagarināja termiņu, kurā mājputnu turētājiem jāievēro pastiprināti biodrošības pasākumi un prasības. Tas nozīmē, ka mājputni jātur, jābaro un jādzirdina slēgtās telpās vai jātur ierobežotā teritorijā, jābaro un jādzirdina vietā, ko sedz ūdensnecaurlaidīgs jumts un kuras sāni norobežoti, izmantojot tīklus, sietus, žogus vai citus piemērotus līdzekļus, kas novērš savvaļas ūdensputnu piekļuvi.

IMANTS KAZIŅUNS

Uz vairākiem "Staburaga" jautājumiem atbild PVD veterinārās uzraudzības departamenta direktors vietnieks EDVĪNS OĻŠEVSKIS:

— Vai mājputniem pret putnu gripu pieejamas vakcīnas?

— Vakcīna profilaktiskai vakcinācijai pret augsti patogēno putnu gripu Eiropas Savienībā netiek izmantota sekojošo putnu un produkcijas tirdzniecības ierobežojumu dēļ. Tomēr pēdējos gados tiek vairāk spriests par vakcinācijas iespējām mājputnu novietnēs. Tāpat notiek arī aktīvs darbs pie efektīvāku vakcīnu izstrādes.

— Vai līdz šim, šajā pavasarī konstatēti pārkāpumi, kādus pieļāvuši putnu audzētāji?

— Kopš 1. aprīļa, kad stājās spēkā paaugstinātas biodrošības prasības mājputnu audzēšanai, PVD ir veicis vairāk nekā 300 biodrošības pārbažu novietnēs, kurās tur mājputnus, tostarp pagājušajā nedēļā veikts vairāk nekā 130 pārbažu. 16 novietnēs konstatētas neatbilstības. 10 novietnēs konstatēts, ka nav izstrādāts biodrošības pasākumu plāns. Četrās novietnēs tika konstatēts, ka netiek ievērota neviena biodrošības prasība. Visos neatbilstību gadījumos noteikts neatbilstību novēršanas termiņš, četros gadījumos piemērots naudas sods. Aizkraukles novadā mājputnu turēšanas prasību pārkāpumi nav konstatēti.

— Vai ar putnu gripu iespējams inficēties cilvēkam, pārtikā lietojot, piemēram, olas, kas ņemtas no mazajām lauku saimniecībām, kuras, kā zināms, tik strikti neievēro biodrošības pasākumus?

— Inficēti putni izdala putnu gripas vīrusu ar siekalām, izkārnījumiem un gļotām. Cilvēku saslimšanas gadījumi ir reti, tomēr, ja pietiekams daudzums putnu gripas vīrusa nokļūst cilvēka organismā (ieelpojot vai nonākot tiešā kontaktā ar mutes, deguna vai acu gļotādu), cilvēks arī var saslimt ar putnu gripu. Cilvēku saslimšanas gadījumi konstatēti lielākoties pēc ilglaicīga un tuva kontakta ar putniem, kad nav ievēroti drošības pasākumi — nav lietoti cimdi, sejas maska vai respirators (ar netīrām rokām cilvēks pieskāries sejai, mutei, acīm), tomēr ir gadījumi, kur inficēšanās notikusi, arī atrodoties piesārņotā vidē vai saskarē ar vīrusa piesārņotām virsmām. Eiropas Savienībā ir stingri pārtikas drošuma un veterinārie pasākumi, kas novērš gaļas un olu produktu saskari ar neveselīgiem dzīvniekiem pārtikas aprites ķēdē. Ja slimības uzliesmums tiek reģistrēts mājputnu novietnē, visi putni tiek nekavējoties nogalināti un iznīcināti; nekavējoties tiek iznīcināta arī no šiem mājputniem iegūtā gaļa un olas. Pat ļoti mazticamā gadījumā, ka vīruss atrodas gaļā vai olās, rūpīga ēdiena pagatavošana iznīcina vīrusu, tāpēc nerada inficēšanās risku.

AR DROŠĪBAS PASĀKUMU NIEVĒROŠANU biežāk "grēko" mazās piemājas saimniecības.

Foto no "Staburaga" arhīva

Ievērojot piesardzības pasākumus, nevajadzētu aizmigt mirušus vai slimus putnus, nenesot slimus un novārguļus putnus mājās, uz dzīvnieku patversmēm vai veterinārajām klīnikām. Ievērojot personīgo higiēnu, iedzīvotāji pasargās sevi gan no putnu gripas, gan no citām infekcijas slimībām.

Zvirbuļi, vārnas un baloži nav bīstami

Edvīns Oļševskis arī saka, iepriekš izskanējusi informācija par biodrošības pasākumiem bijusi neviennozīmīga, līdz ar to dažādi interpretēta. Šobrīd prasības noteic, ka putnus var turēt vai nu slēgtās telpās (kūti), vai arī laukā, norobežotā teritorijā, neatkarīgi no tās platības lieluma. Attiecībā uz barošanu un ūdenskrā-

tuvēm spēkā jau iepriekš teiktais. PVD speciālists teic, ka pēdējās dienās atklātie gadījumi ar atrastajiem mirušajiem un inficētajiem putniem liek secināt, ka, visticamāk, arī jūnijā biodrošības pasākumi nemazināsies. Par to vakar diskutēja kopīgā sanāksmē PVD kopā ar ornitologiem un Dabas aizsardzības pārvaldes speciālistiem. Pašlaik lielākais apdraudējums ir no ķīru kolonijām. To barošanās apgabals ir ap 30 kilometru rādiusā no ligzdošanas vietas. Līdz šim slimība nav konstatēta Latvijā uz vietas ziemojošajiem putniem — vārnām, baložiem, zvirbuļiem, kas acīmredzot ir imūni pret gripu. Tāpat nav ziņu, ka šie putni būtu vīrusa pārnēsātāji. Gripa nav konstatēta arī kritušajām zosīm, kuras Latvijā ieeļo ik pavasari. Lai gan tā sauktā riska grupa ir pīles, zosis un gulbji, kas gripas vīrusu uz tur dabā ar zemu patogēnu. Vīruss transformācijas ceļā kļūst par augstu patogēnu.

Kādēļ ūdens ir tik bīstams?

Saistībā ar putnu gripu, lai gūtu plašāku priekšstatu par biodrošības pasākumiem tās ierobežošanai, sazinājos ar vairākām saimniecībām, un šeit īss teiktā kopsavilkums. Šajā gadā atšķirībā no pērn noteiktajiem ierobežojumiem mazajās mājāsaimniecībās atļauts putnus turēt zem klajas debess ar nosacījumu, ka teritorija neatkarīgi no tās lieluma ir jānorobežo — ar žogu, elektrisko ganu vai citādi. Putnu barošana un dzirdināšana gan jāveic vietā, kura

ir zem jumta, kā arī nosegtām ārmalām. Tas ar nolūku, lai no pāri lidojoša putna ekskrementi nononāktu mājputnu barībā.

Viens no svarīgākajiem biodrošības nosacījumiem ir nodrošināt putnu nepieklūšanu atklātai ūdensstilpei. Ūdensputni dzīves lielāko daļu pavada ūdenī, kur nokārtojas, šo ūdeni arī dzer, līdz ar to tieši tur infekcija var izplatīties ātri un ar lielāku putnu inficēšanās varbūtību. PVD atgādina, ka arī aizliegts barošana un dzirdināšanai izmantot virszemes ūdensstilpēs iegūtu ūdeni.

Diennakts vidējai temperatūrai paaugstinoties, samazinās vīrusa izplatības iespējas. Tāpat kā cilvēku vidū, gripas izplatība augsta ir vēsajā laikā. Kad vidējā, tas ir, dienas un nakts temperatūra ir virs +10 grādiem, vīrusam nav dzīvošanas piemēroti apstākļi. Turklāt šajā laikā, maija otrajā pusē, visi gājputni ir atlidojuši, sākuši ligzdot un masveida migrācija vairs nenotiek.

Ar putnu gripu saistīti ierobežojumi ir katru gadu, vien šogad tiem pievērsta pastiprināta uzmanība. Arī citus gadus uz lauka vai citviet pavasarī novēroti miruši putni, un tas nav nekas ārkārtējs. Šogad pastiprināta vērība putnu gripai pievērsta arī gadījuma Daugavpils pusē dēļ, kur konstatēts un likvidēts 1000 beigtu ķīru, no kuriem pustūkstoti savāca 4. maijā.

Lai putni savstarpēji inficētos, tiem jābūt ciešā tuvumā, līdz ar to slimība var izplatīties lielākās kolonijās. Atšķirībā, piemēram, no gripas izpausmēm cilvēkam saslimis putns nobeidz diennakts laikā, nevis ilgi vārguļo ar iespēju izveseļoties. ♦